

נוסח האמנה שלהלן נלקח מתוך קובץ אמנות למניעת כפל מס, של הוצאת רונן ומתפרסם כאן באדיבותה.

אמנה בין מדינת ישראל ובין הרפובליקה של דרום אפריקה בדבר מניעת מסי כפל ומניעת התחמקות ממס לגבי מסים על הכנסה ורווחי הון¹

פרק ראשון: תחום האמנה

סעיף 1: תחום אישי

אמנה זו תחול על בני אדם שהם תושבי אחת המדינות המתקשרות או תושבי שתי המדינות.

סעיף 2: המסים הנידונים

1. אמנה זו תחול על מס הכנסה ועל מס רווחי הון המוטלים מטעם אחת המדינות המתקשרות, ללא התחשבות בדרכי הטלתם של המסים.

2. יראו כמס הכנסה וכמס רווחי הון כל המסים המוטלים על סך הכל של ההכנסה, או על חלקים ממנה, לרבות מסים על רווחים מהעברת מטלטלין או מקרקעין, ומסים על סך כל השכר או המשכורת המשולמים על ידי מפעלים.

3. המסים הקיימים שעליהם תחול האמנה הם ביחוד -

(א) בישראל:

(1) מס הכנסה (לרבות מס חברות ומס על רווחי הון),

(2) מס שבח המקרקעין,

(3) המס על רווחים הנגבה ממוסדות בנקאיים וחברות ביטוח לפי חוק מס ערך מוסף,

להלן - "מס ישראל";

(ב) לגבי דרום אפריקה:

(1) המס הרגיל,

(2) המס על בעלי מניות תושבי חוץ,

(3) המס על ריבית של תושבי חוץ,

(4) המס על רווחים בלתי מחולקים,

1 פורסמה בכ"א 880. כרך 26, עמ' 379. בתוקף מיום 27.5.80.

להלן - "מס דרום אפריקה".

4. האמנה תחול גם על כל מסים זהים או דומים בעיקרם שיוטלו לאחר מכן, בנוסף על המסים הקיימים או במקומם. הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות יודיעו זו לזו באורח סדיר על כל שינויים מהותיים שחלו בדיני המסים שלהם.

פרק שני: הגדרות

סעיף 3: הגדרות כלליות

1. באמנה זו יהיו לביטויים דלקמן המשמעויות שבצידם, אם אין משמעות אחרת משתמעת מן ההקשר:
 - (א) "ישראל" - מדינת ישראל, ובמשמעותו הגיאוגרפית - לרבות מימיה הטריטוריאליים וכן אותו שטח של הים הפתוח שלגביו זכאית ישראל, בהתאם לחוק הבין-לאומי, להפעיל זכויות ריבוניות על קרקעית הים ותת-הקרקע ואוצרותיהם הטבעיים;
 - (ב) "דרום אפריקה" - הרפובליקה של דרום אפריקה, ובמשמעותו הגיאוגרפית - לרבות מימיה הטריטוריאליים וכן אותו שטח של הים הפתוח שלגביו זכאית דרום אפריקה, בהתאם לחוק הבין-לאומי, להפעיל זכויות ריבוניות על קרקעית הים ותת-הקרקע ואוצרותיהם הטבעיים;
 - (ג) "מדינה מתקשרת" - "המדינה המתקשרת האחרת" - ישראל או דרום אפריקה, כפי שמשמע מן ההקשר;
 - (ד) "אדם" - לרבות יחיד, חברה, וכל גוף אחר של בני אדם;
 - (ה) "חברה" - כל תאגיד או גוף הנחשב כתאגיד לענין מס;
 - (ו) "מס" - מס המוטל על ידי ישראל או דרום אפריקה, הכל לפי הענין, שלגביו חלה אמנה זו בתוקף סעיף 2 (המסים הנידונים);
 - (ז) "מפעל של מדינה מתקשרת" ו"מפעל של המדינה המתקשרת האחרת" - מפעל המנוהל על ידי תושב של אחת מהן, לפי הענין;
 - (ח) "רשות מוסמכת":
 - (1) לגבי ישראל, שר האוצר או נציגו המוסמך;
 - (2) ולגבי דרום אפריקה, המזכיר לעניני הכנסות המדינה או נציגו המוסמך;
 - (ט) "תעבורה בין לאומית" - לרבות תעבורה בין מקומות במדינה מתקשרת אחת במהלכו של מסע המשתרע על פני יותר מארץ אחת.
2. לכל מונח אחר שמשמשים בו באמנה זו ואשר לא הוגדר בה תהא המשמעות שיש לו לפי דיני המדינה המתקשרת שקובעים את מסיה, אלא אם משמע אחרת מן ההקשר.

סעיף 4: מקום המושב לצרכים פיסקליים

1. לענין אמנה זו, "תושב מדינה מתקשרת" - כל אדם אשר לפי דיני אותה המדינה הוא חב מס מכוח מושבו, מקום מגוריו, מקום ניהול עסקיו, או מכוח כל מבחן אחר כיוצא באלה.
2. מקום שמכוח הוראות סעיף קטן (1) נמצא שיחיד הוא תושב שתי המדינות המתקשרות יוכרע הענין לפי כללים אלה:
 - (א) רואים אותו כתושב המדינה המתקשרת שבה עומד לרשותו בית קבע. היה עומד לרשותו בית קבע בשתי המדינות המתקשרות, רואים אותו כתושב המדינה המתקשרת שיחסיו האישיים והכלכליים עמה הדוקים יותר ("מרכז האינטרסים החיוניים"). לגבי אדם שהוא "עולה" (כמוגדר בסעיף 35 לפקודת מס ההכנסה הישראלי), רואים את מרכז האינטרסים החיוניים שלו בישראל;
 - (ב) אם אי אפשר לקבוע את המדינה המתקשרת שבה נמצא מרכז האינטרסים החיוניים שלו, או אם אין לרשותו בית קבע אף באחת משתי המדינות המתקשרות, רואים אותו כתושב המדינה המתקשרת שבה הוא נוהג לגור;
 - (ג) אם הוא נוהג לגור בשתי המדינות המתקשרות, או אינו נוהג לגור אף באחת מהן, רואים אותו כתושב המדינה המתקשרת, שהוא אזרח שלה;
 - (ד) אם הוא אזרח של שתי המדינות המתקשרות, או אם אינו אזרח אף של אחת מהן, יפתרו הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות את השאלה תוך הסכמה הדדית.
3. מקום שאדם, להוציא יחיד, הוא תושב שתי המדינות המתקשרות מכוח הוראות סעיף קטן (1), רואים אותו כתושב המדינה המתקשרת שבה נמצא מקום ניהול עסקיו בפועל.

סעיף 5: מוסד-קבע

1. לענין אמנה זו "מוסד-קבע" - מקום עסקים קבוע שבו מתנהלים עסקי המפעל, כולם או בחלקם.
2. "מוסד-קבע" יכלול במיוחד -
 - (א) מקום הנהלה;
 - (ב) סניף;
 - (ג) משרד;
 - (ד) בית חרושת;
 - (ה) בית מלאכה;
 - (ו) מכרה, מחצבה, או מקום אחר להפקת אוצרות טבע;
 - (ז) משק חקלאי או מטע;
 - (ח) אתר בנייה או פרויקט לבינוי או להרכבה, או פעולת פיקוח הקשורה בכך והמתנהלת בתחומי המדינה שבה נמצאים האתר או הפרוייקט, מקום שאתר, פרויקט או פעילות כאמור נמשכים לתקופה של יותר מששה חודשים; וכן

(ט) החזקתם של ציוד או מכונות בסיסיים בתחומי מדינה במשך תקופה של יותר מששה חודשים.

3. "מוסד-קבע" לא יכלול -

- (א) שימוש במיתקנים אך ורק לצרכי אחסנה, תצוגה או מסירה של טובין או של סחורה השייכים למפעל;
- (ב) החזקת מלאי של טובין או של סחורה השייכים למפעל לצרכי אחסנה, תצוגה או מסירה בלבד;
- (ג) החזקת מלאי של טובין או של סחורה השייכים למפעל רק לשם עיבודם על ידי מפעל אחר;
- (ד) החזקת מקום עסקים קבוע רק לשם קניית טובין או סחורה, או לשם איסוף ידיעות, בשביל המפעל;
- (ה) החזקת מקום עסקים קבוע רק לשם פרסומת, הספקת ידיעות, מחקר מדעי, או פעילות דומה שטיבה הכנה או עזר למפעל.

4. אפילו לא היה למפעל של אחת המדינות המתקשרות מוסד-קבע במדינה המתקשרת האחרת לפי סעיפים קטנים (1), (2) ו-(3), אף על פי כן יהיו רואים מפעל כאמור כאילו יש לו מוסד-קבע במדינה המתקשרת האחרת אם מפעל כאמור מוכר באותה מדינה מתקשרת טובין או סחורה שנתקיים בה אחת מאלה -

- (א) עובדו עיבוד ממשי באותה מדינה מתקשרת (בין שנקנו באותה מדינה מתקשרת ובין אם לא), או
- (ב) ניקנו באותה מדינה מתקשרת ולא עובדו עיבוד ממשי שמחוץ לאותה מדינה מתקשרת.

5. אדם הפועל במדינה מתקשרת בשם מפעל של המדינה המתקשרת האחרת - ואינו סוכן בעל מעמד בלתי תלוי שעליו חל סעיף 6 - רואים אותו כמוסד-קבע במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, אם יש לו באותה מדינה מתקשרת הנזכרת לראשונה סמכות לחתום חוזים בשם המפעל, והוא נוהג להשתמש בסמכות זו, זולת אם פעולותיו מוגבלות לקניית טובין או סחורה בשביל המפעל.

6. מפעל של מדינה מתקשרת לא יראו אותו כאילו יש לו מוסד-קבע במדינה המתקשרת האחרת משום זה בלבד שהוא מנהל עסקים באותה מדינה מתקשרת אחרת באמצעות מתווך, עמיל כללי או כל סוכן אחר בעל מעמד בלתי תלוי, והם פועלים במהלך עסקיהם הרגיל.

7. העובדה שחברה תושבת מדינה מתקשרת שולטת על חברה, או נתונה לשליטתה של חברה, שהיא תושבת המדינה המתקשרת האחרת, או מנהלת עסקים באותה מדינה מתקשרת אחרת (אם באמצעות מוסד-קבע ואם בדרך אחרת), לא יהא בה בלבד כדי לכונן לאחת מהן מעמד של מוסד-קבע של האחרת.

פרק שלישי: מסים על הכנסה

סעיף 6: הכנסה ממקרקעין

1. ניתן לחייב במס הכנסה ממקרקעין במדינה המתקשרת שבה הם מצויים.
2. המונח "מקרקעין" יוגדר בהתאם לדיני המדינה המתקשרת שבה הם מצויים. מכל מקום יכלול המונח נכסים הנלווים אל מקרקעין, משק חי וציוד של מפעלי חקלאות וייעור, זכויות שחלות עליהן הוראות החוק הכללי הודן במקרקעין, זכות השימוש בפירות המקרקעין וזכויות לתשלומים משתנים או קבועים כתמורה בעד ניצול מרבי מחצבים, מקורות ואוצרות טבע אחרים, או בתמורה בעד הזכות לנצלם. אניות, סירות וכלי טיס לא יראו כמקרקעין.
3. הוראות סעיף קטן (1) יחולו על הכנסה הנובעת משימוש ישיר, מהשכרה או משימוש בכל דרך אחרת של מקרקעין.
4. הוראות סעיפים קטנים (1) ו-(3) יחולו גם על הכנסה ממקרקעין של מפעל ועל הכנסה ממקרקעין המשמשים לביצוע שירותים מקצועיים.

סעיף 7: רווחי עסקים

1. רווחי מפעל של מדינה מתקשרת יהיו חייבים במס רק באותה מדינה מתקשרת, זולת אם המפעל מנהל עסקים במדינה המתקשרת האחרת באמצעות מוסד-קבע הנמצא שם. אם המפעל מנהל עסקים כאמור, ניתן לחייבם במס במדינה המתקשרת האחרת, אולם רק על אותו חלק מהם שניתן לייחסו לאותו מוסד-קבע.
2. בלא לפגוע בהחלת סעיף קטן (3), מקום שמפעל של מדינה מתקשרת מנהל עסקים במדינה המתקשרת האחרת באמצעות מוסד-קבע הנמצא שם, ייחסו בכל אחת מהמדינות המתקשרות לאותו מוסד-קבע את הרווחים שהיו צפויים לו אילו היה זה מפעל נבדל ונפרד העוסק באותן פעולות או בפעולות דומות, ובאותם התנאים או בתנאים דומים, ומקיים יחסים של מפעל בלתי תלוי לחלוטין עם המפעל שהוא משמש לו מוסד-קבע. אולם, התעוררה בעיה בקביעתם של הרווחים שניתן לייחסם למוסד-הקבע, רשאית הרשות המוסמכת של מדינה מתקשרת אחת להתייעץ עם הרשות המוסמכת של המדינה המתקשרת האחרת, לשם סיוע בקביעתם של רווחים כאמור, במגמה למנוע מסי כפל.
3. בקביעת רווחי מוסד-קבע, יותר ניכויין של יציאות המפעל (למעט יציאות שלא היו בנות ניכוי אילו היה מוסד-הקבע מפעל נפרד), שהוצאו לצרכי מוסד-הקבע, לרבות יציאות הנהלה ומינהל כללי שהוצאו כך, בין במדינה המתקשרת שבה נמצא מוסד-הקבע ובין במקום אחר.
4. שום רווחים לא ייחסו למוסד-קבע מטעם זה בלבד שאותו מוסד-קבע קנה טובין או סחורה בשביל המפעל.
5. לענין הסעיפים הקטנים הקודמים, ייחסו הרווחים למוסד-קבע ייקבע בהתאם לשיטה אחת מדי שנה בשנה, מלבד אם נמצאת סיבה טובה ומספיקה שלא יהיה כך.
6. מקום שנכללים ברווחים פרטי הכנסה הנידונים בנפרד בסעיפים אחרים של אמנה זו, לא יגרעו הוראות סעיף זה מהוראות אותם סעיפים.

סעיף 8: הובלה ימית ואוירית

1. על אף הוראות סעיף 7, סעיפים קטנים (1) עד (5), רווחים מהפעלת כלי שיט או כלי טיס בתעבורה בין-לאומית יהיו חייבים במס רק במדינה המתקשרת שבה נמצא מקום הניהול בפועל של עסקי המפעל.

2. היה מקום הניהול בפועל של מפעל ספנות בכלי שיט, יראוהו כנמצא במדינה המתקשרת שבה נמצא נמל-הבית של כלי השיט, או, באין נמל-בית כאמור, במדינה המתקשרת שמפעיל כלי השיט הוא תושבה.

סעיף 9: מפעלים משולבים

1. מקום -

(א) שמפעל של מדינה מתקשרת משתתף, במישרין או בעקיפין, בהנהלתו של מפעל המדינה המתקשרת האחרת, או בשליטה עליו, או בהוננו; או

(ב) שאותם בני אדם משתתפים, במישרין או בעקיפין, בהנהלתם של מפעל המדינה המתקשרת האחת ושל מפעל של המדינה המתקשרת האחרת, או בשליטה עליהם, או בהוננו,

ובאחד המקרים נקבעו או הוטלו תנאים ביחסיהם המסחריים או הכספיים של שני המפעלים, שלא כפי שהיו נקבעים בין מפעלים בלתי תלויים, הרי כל הרווחים, שאלמלא התנאים הללו היו נצמחים לאחד המפעלים, אלא שמפאת אותם תנאים לא נצמחו, מותר לכלול אותם ברווחיו של אותו מפעל ולחייבם במס בהתאם לכך.

סעיף 10: דיבידנדים

1. דיבידנדים ששולמו על ידי חברה שהיא תושבת מדינה מתקשרת לתושב במדינה המתקשרת האחרת, ניתן לחייבם במס באותה מדינה מתקשרת אחרת.

2. על אף האמור, ניתן לחייב במס את הדיבידנדים במדינה המתקשרת שבה נמצא מקום מושב החברה המשלמת, ולפי דיני אותה מדינה מתקשרת, אך המס שחבים בו כן לא יעלה על 25 אחוזים למאה מן הסכום ברוטו של הדיבידנדים.

סעיף קטן זה לא ישפיע על המסים המוטלים על החברה לגבי הרווחים שמהם משתלמים הדיבידנדים.

3. "דיבידנדים" בסעיף זה - הכנסה ממניות, ממניות "הנאה" (Jouissance) או זכויות "הנאה", ממניות יסוד או מזכויות אחרות, אשר אינן תביעות-חוב, המשתתפות ברווחים, וכן הכנסה מזכויות אחרות בחברה אשר דינה, לפי חוקי המס של המדינה שבה מקום המושב של החברה המחלקת, כדין הכנסה ממניות.

4. הוראות סעיפים קטנים (1) ו-(2) לא יחולו אם מקבל הדיבידנדים, בהיותו תושב מדינה מתקשרת, מחזיק מוסד-קבע במדינה המתקשרת האחרת שבה נמצא מקום מושבה של החברה משלמת הדיבידנדים, ובמוסד-קבע זה קשורה באופן ממשי זכות ההחזקה שמכוחה משתלמים הדיבידנדים. במקרה כזה יחולו הוראות סעיף 7; הן לא ימנעו הטלת מס המגיע במקור על דיבידנדים אלא לפי דיני אותה מדינה מתקשרת אחרת.

5. מקום שחברה היא תושב מדינה מתקשרת מקבלת רווחים או הכנסה מהמדינה המתקשרת האחרת, לא תטיל מדינה מתקשרת אחרת זו שום מס על הדיבידנדים המשתלמים על-ידי החברה לבני אדם שאינם תושבי אותה מדינה מתקשרת אחרת, ולא תחייב את רווחיה הבלתי מחולקים של החברה במס על רווחים בלתי מחולקים, אפילו הדיבידנדים המשתלמים או הרווחים הבלתי מחולקים מורכבים, כולם או קצתם, מרווחים או מהכנסה שמקורם באותה מדינה מתקשרת אחרת.

סעיף 11: ריבית

1. ריבית שמקורה במדינה מתקשרת והמשתלמת לתושב המדינה המתקשרת האחרת, ניתן לחייבה במס באותה מדינה מתקשרת אחרת.

2. אף על פי כן, ניתן לחייבה במס במדינה המתקשרת שבה מקורה, ובהתאם לחוקי אותה מדינה מתקשרת, אך המס המוטל כך לא יעלה על 25 אחוזים למאה מסכום הריבית ברוטו.

3. "ריבית" בסעיף זה - הכנסה מבטוחות ממשלתיות, משטרי חוב או איגרות חוב, בין שהם מובטחים במשכנתא ובין שאינם מובטחים כן, בין שהם נושאים זכות להשתתף ברווחים ובין שאינם נושאים זכות זו, ובכפוף לסעיף הקטן שלהלן, מתביעות חוב ומפקדונות מכל סוג, וכן כל הכנסה אחרת שלפי דיני המסים של המדינה המתקשרת שבה נמצא מקור ההכנסה דינה כדין הכנסה מכספים שניתנו בהלוואה או שהופקדו.

4. הוראות סעיפים קטנים (1) ו-(2) לא יחולו אם מקבל הריבית, בהיותו תושב מדינה מתקשרת, מחזיק מוסד-קבע במדינה המתקשרת האחרת שבה נמצא מקור הריבית, ובמוסד-קבע זה קשורים בצורה מעשית תביעת החוב או הפיקדון המשמשים מקור הריבית. במקרה זה יחולו הוראות סעיף 7; הן לא ימנעו הטלת מס המגיע במקור על אותה ריבית לפי דיניה של המדינה המתקשרת האחרת.

5. יראו ריבית כאילו נבעה במדינה מתקשרת כאשר המשלם הוא המדינה המתקשרת עצמה, יחידת משנה מדינית שלה, רשות מקומית או תושב של אותה מדינה מתקשרת. אף על פי כן, מקום שיש למשלם הריבית, בין אם הוא תושב מדינה מתקשרת ובין אם לאו, מוסד-קבע במדינה מתקשרת, אשר בקשר אליו נוצרה ההתחייבות שעליה משתלמת הריבית, ומוסד-קבע זה נושא בנטל הריבית במישרין, יראו את הריבית כאילו היא נובעת במדינה המתקשרת שבה נמצא מוסד-הקבע.

6. אם, כתוצאה מיחסים מיוחדים בין המשלם ובין המקבל או המפקיד, או בין שניהם ובין אדם אחר, עולה סכום הריבית ששולם, בשים לב אל תביעת החוב או הפיקדון שעליהם הוא שולם, על הסכום שהמשלם והמקבל, או המפקיד, היו מסכימים עליו אלמלא יחסים מיוחדים

אלה, לא יחולו הוראות סעיף זה אלא על הסכום הנזכר לאחרונה. במקרה זה יישאר החלק העודף של התשלומים חב מס בהתאם לדיניה של כל אחת מהמדינות המתקשרות. בהתחשב בשאר הוראותיה של אמנה זו.

סעיף 12: תמלוגים

1. כל תמלוג המופק ממקורות שבתחומי אחת מן המדינות המתקשרות על-ידי תושב של המדינה המתקשרת האחרת החב עליו מס באותה מדינה אחרת, יהא פטור ממס באותה מדינה הנזכרת לראשונה, ובלבד שמקור תמלוג כאמור הוא בקשה לסרטי קולנוע או סרטי טלוויזיה, ניתן להטיל עליו מס במדינה שממנה מופק התמלוג, אולם המס המוטל כך לא יעלה על מס בשיעור החל לגבי חברות על 15 אחוזים למאה מן הסכום ברוטו של התמלוג.

2. בסעיף זה "תמלוגים" - תשלום מסוג כל-שהוא המתקבל בעד השימוש, או בעד הזכות לשימוש, בכל זכות יוצרים של יצירה ספרותית, אמנותית או מדעית (לרבות סרטי קולנוע וסרטים או סרטים מגנטיים לשידורי רדיו או טלוויזיה), כל פטנט, סימן מסחר, מדגם או דוגמא, תכנית, נוסחה או תהליך סודיים, או בעד השימוש, או הזכות לשימוש, בצידוד תעשייתי, מסחרי או מדעי, או בעד ידיעה הנוגעת לנסיון שנרכש בתעשייה, במסחר או במדע, אך לא יכללו כל סכום המשתלם על הפעלתם של מכרה, מעין נפט או מחצבה, או של כל הפקה אחרת של אוצרות טבע.

3. הוראות סעיף קטן (1) לא יחולו אם מקבל התמלוגים, בהיותו תושב מדינה מתקשרת, מחזיק מוסד-קבע במדינה המתקשרת האחרת שבה נמצא מקור התמלוגים, ובמוסד-קבע זה קשורים באורח מעשי הזכות או הרכוש המשמשים מקור התמלוגים. במקרה זה יחולו הוראות סעיף 7.

4. יראו תמלוגים כאילו נבעו במדינה מתקשרת כאשר המשלם הוא אותה מדינה מתקשרת עצמה, יחידת משנה מדינית שלה, רשות מקומית או תושב של אותה מדינה מתקשרת. אף על פי כן, מקום שיש למשלם התמלוגים, בין אם הוא תושב של מדינה מתקשרת ובין אם לאו, מוסד-קבע במדינה מתקשרת, אשר בקשר אליו נוצרה ההתחייבות לשלם את התמלוגים, ומוסד-קבע זה נושא במישרין בנטל התמלוגים, יראו את התמלוגים כאילו הם נובעים במדינה המתקשרת שבה נמצא מוסד-הקבע.

5. אם כתוצאה מיחסים מיוחדים בין המשלם ובין המקבל, או בין שניהם ובין אדם אחר, עולה סכום התמלוגים המשתלם, בשים לב לשימוש, לזכות או לידיעות שבעדם הוא משתלם, על הסכום שהמשלם והמקבל היו מסכימים עליו אלמלא יחסים מיוחדים אלה, לא יחולו הוראות סעיף זה אלא על הסכום הנזכר לאחרונה. במקרה זה יישאר החלק העודף של התשלומים חב מס בהתאם לדיניה של כל אחת מהמדינות המתקשרות, בהתחשב בשאר הוראותיה של אמנה זו.

סעיף 13: רווחי הון

1. רווחים מהעברת מקרקעין, כפי שהוגדרו בסעיף קטן (2) לסעיף 6, ניתן לחייבם במס במדינה שבה נמצאים המקרקעין.

בסעיף קטן זה "מקרקעין" - לרבות זכויות, שאינן מניות הנסחרות בבורסה, באיגוד מקרקעין (שהוא איגוד שהחלק הגדול יותר שבנכסיו הנם מקרקעין או זכות במקרקעין). הזכויות האמורות יראו אותן כנמצאות במדינה שבה נמצאים המקרקעין המשמשים מקור לרווחי הון אלה.

2. רווחים מהעברת מטלטלין המשמשים חלק מנכסי העסק של מוסד-קבע אשר יש למפעל של מדינה מתקשרת במדינה המתקשרת האחרת, או מהעברת מטלטלין השייכים לבסיס קבוע העומד לרשותו של תושב מדינה מתקשרת במדינה המתקשרת האחרת לשם ביצוע שירותים מקצועיים, לרבות רווחים מהעברת מוסד-הקבע (לבדו או יחד עם כל המפעל), או מהעברת הבסיס הקבוע, ניתן לחייבם במס במדינה המתקשרת האחרת. אולם רווחים מהעברת כלי שיט וכלי טיס המופעלים בתעבורה בין-לאומית, ומהעברת מטלטלין השייכים להפעלתם של כלי שיט וכלי טיס אלה, יהיו בני מס רק במדינה המתקשרת שבה נמצא מקום הניהול בפועל של המפעל.

3. רווחים מהעברת כל נכס אחר יהיו בני מס רק במדינה המתקשרת שבה נמצא מקום מושב המעביר.

סעיף 14: מענקים

מענק הניתן על ידי אחת מן המדינות המתקשרות, יחידת משנה מדינית, או כל סוכנות אשר לה, לתושב המדינה המתקשרת האחרת, לפי החוקים לעידוד השקעות של המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, ובמטרה לעידוד השקעות בה, יהיו בני מס רק במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה.

סעיף 15: שירותים אישיים שברשות

1. הכנסה שמפיק תושב מדינה מתקשרת משירותים מקצועיים, או מפעולות עצמאיות אחרות בעלות אופי דומה, תהא בת מס רק באותה מדינה, זולת אם הכנסה כאמור אינה חבה במס באותה מדינה או יש לתושב כאמור בסיס קבוע העומד לרשותו בקביעות במדינה המתקשרת האחרת לביצוע פעולותיו. יש לו בסיס קבוע כאמור, ניתן לחייב במס באותה מדינה אחרת אותו חלק מאותה הכנסה שניתן לייחסו לאותו בסיס. אין לו בסיס קבוע כאמור ואין ההכנסה חבה במס במדינה המתקשרת שבה הוא תושב, ניתן לחייבו במס במדינה המתקשרת האחרת לגבי ההכנסה המופקת מפעולותיו המבוצעות בה.

2. "שירותים מקצועיים" - לרבות, במיוחד, פעולות עצמאיות בתחומי המדע, הספרות, האמנות, החינוך או ההוראה, וכן פעולותיהם העצמאיות של רופאים, עורכי-דין, מהנדסים, אדריכלים, רופאי שיניים ורואי חשבון.

סעיף 16: שירותים אישיים שבתלות

1. בכפוף להוראות סעיפים 17, 19 ו-20, משכורות, שכר עבודה ושכר דומה, שמקבל תושב מדינה מתקשרת תמורת עבודה, יהיו בני מס רק באותה מדינה מתקשרת זולת אם העבודה

מבוצעת במדינה המתקשרת האחרת. בוצעה העבודה כך, ניתן לחייב במס במדינה המתקשרת האחרת את השכר שנתקבל תמורתה.

2. על אף הוראות סעיף קטן (1), הכנסה שמקבל תושב מדינה מתקשרת תמורת עבודה המבוצעת במדינה המתקשרת האחרת תהא בת מס רק במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה, אם:

(א) היא מתייחסת לפעילות שבוצעה באותה מדינה מתקשרת אחרת במשך תקופה או תקופות, לרבות משך הזמן של הפסקות עבודה רגילות - שאינן עולות בסך הכל על 183 ימים בשנת הלוח הנוגעת בדבר;

(ב) והשכר משתלם על-ידי מעביד שאינו תושב אותה מדינה מתקשרת אחרת, או מטעמו,

(ג) ותשלום השכר אינו מוטל כמות שהוא על מוסד-קבע, או בסיס קבוע, של המעביד, באותה מדינה מתקשרת אחרת.

3. על אף הוראות סעיפים קטנים (1) ו-(2), שכר המתקבל תמורת עבודה בכלי שיט או בכלי טיס המופעלים בתעבורה בין-לאומית, ניתן לחייבו במס במדינה המתקשרת שבה נמצא מקום הניהול בפועל של עסקי המפעל.

סעיף 17: שכר חברי הנהלה

1. שכר וגמול אחר שהפיק תושב מדינה מתקשרת בתוקף תפקידו כחבר מועצת המנהלים של חברה תושבת המדינה המתקשרת האחרת, ניתן לחייבם במס באותה מדינה מתקשרת אחרת.

2. הגמול שמקבל אדם שעליו חל סעיף 1 מחברה, תמורת מילוי תפקידים יום יומיים בעלי אופי מינהלי או טכני, ניתן לחייבו במס לפי הוראות סעיף 15 כאילו היה הגמול שכרו של עובד תמורת עבודה, וכאילו היו הזיקות למעביד - הזיקות אל החברה.

סעיף 18: אמנים וספורטאים

על אף הוראות סעיפים 15 ו-16, הכנסה שהפיקו בדרנים ציבוריים, כגון אמני תיאטרון, קולנוע, רדיו או טלוויזיה, מוסיקאים וספורטאים, מפעולותיהם האישיות שבתלות או שברשות בתור שכאלה (לרבות הכנסה כאמור שמפיקים תאגידיים שבשליטתם, או שהפיק כל אדם אחר), ניתן לחייבה במס במדינה המתקשרת שבה בוצעו פעילויות אלה. העובדה שלתאגיד או לאדם אחר אין בסיס קבוע במדינה המתקשרת שבה בוצעו פעילויות אלו לא תמנע אותה מדינה מלחייב במס את ההכנסה שהופקה כך.

סעיף 19: קיצבאות

בכפוף להוראות סעיף קטן (2) לסעיף 20, אותו חלק מכל קיצבה או גמול דומה אחר המשתלם לתושב מדינה מתקשרת, והמתקבל על-ידו באותה מדינה, תמורת עבודה בעבר במדינה המתקשרת האחרת, יהא בן מס רק במדינה הנזכרת לראשונה.

סעיף 20: תפקידים ממשלתיים

1. גמול (למעט קיצבאות) ששולם על ידי אחת המדינות המתקשרות, או מתוך קרן שהוקמה על-ידי אחת המדינות המתקשרות, או על-ידי יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, ליחיד, בעד שירותים שניתנו לאותה מדינה, או ליחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, תוך ביצוע תפקידים בעלי אופי ממשלתי, יהיה פטור ממס במדינה המתקשרת האחרת, אם היחיד אינו מתגורר כרגיל באותה מדינה אחרת או שהוא מתגורר כרגיל באותה מדינה אחרת רק לשם מתן אותם שירותים.

2. כל קיצבה ששולמה ליחיד על-ידי אחת מן המדינות המתקשרות, או מתוך קרן שהוקמה על-ידי אחת המדינות המתקשרות, או על-ידי יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, בעד שירותים שניתנו לאותה מדינה או ליחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, תוך ביצוע תפקידים בעלי אופי ממשלתי, תהא פטורה ממס במדינה המתקשרת האחרת ככל שהגמול בעד אותם שירותים היה פטור ממס באותה מדינה מתקשרת לפי סעיף קטן (1) לסעיף זה, או היה פטור כך אילו היתה אמנה זו בתוקפה בעת ששולם הגמול.

3. הוראות סעיף זה לא יחולו על תשלומים בעד שירותים שניתנו בקשר עם כל מסחר או עסק המתנהלים על-ידי אחת המדינות המתקשרות, או יחידת משנה מדינית או רשות מקומית שלה, למטרות רווח.

סעיף 21: מורים וסטודנטים

1. על אף הוראות סעיף 16, פרופסור או מורה העורך ביקור ארעי לאחת המדינות המתקשרות למשך תקופה שאינה עולה על שנתיים ימים, לשם הוראה באוניברסיטה, מכללה, בית ספר או מוסד חינוכי אחר באותה מדינה מתקשרת, והוא תושב המדינה המתקשרת האחרת, או היה תושב כאמור מיד לפני ביקור זה, יהא פטור ממס לגבי שכרו בעד הוראה זו, במדינה הנזכרת לראשונה, אם הוא חב מס במדינה המתקשרת האחרת לגבי שכר כאמור.

2. סטודנט או חניך בעסקים הנמצא במדינה מתקשרת אך ורק למטרת חינוכו או הכשרתו, והוא תושב המדינה המתקשרת האחרת, או היה תושב כאמור מיד לפני הימצאותו כך, יהא פטור ממס במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה על התשלומים המתקבלים מחוץ למדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה לצרכי מחייתו, חינוכו או הכשרתו.

סעיף 22: הכנסה שלא צויינה במפורש

כל הכנסה שלא נדונה בהוראות הקודמות של אמנה זו, המתקבלת על-ידי תושב מדינה מתקשרת שבה הוא חב מס על אותה הכנסה, תהא בת מס רק באותה מדינה.

פרק רביעי: הוראות למניעת מסי כפל

סעיף 23

1. (א) מקום שמשל ישראל משתלם לפי דיני ישראל ובהתאם לאמנה זו, אם במישרין ואם בדרך ניכוי, על הכנסה שהופקה ממקורות בתחומי ישראל על-ידי תושב דרום אפריקה, דרום אפריקה לא תטיל מס על אותה הכנסה, או, בכפוף לאותן הוראות (שלא יפגעו בעיקרון הכללי שבכאן) שיכול שיוחקו בדרום אפריקה, תתיר כזיכוי נגד כל מס דרום אפריקאי, המשתלם על אותה הכנסה, אותו חלק מן המס הישראלי שאינו עולה על המס הדרום אפריקאי.
- (ב) ניתנו פטור או הקלה ממס ישראלי על דיבידנדים או ריבית לתקופת זמן לפי הוראות דיני המס הישראליים שאושרו בידי הרשות המוסמכת של ישראל כמיועדות לעידוד הכלכלה הישראלית, יהא הסכום שיותר כזיכוי, נגד המס הדרום אפריקאי על אותה הכנסה, סכום המס שהיתה מטילה ישראל אלמלא הוענקו פטור או הפחתה כאמור, ומקום שמשלם המס הוא חברה, יראו את הסכום האמור, לענין המס על רווחים בלתי מחולקים שמטילה דרום אפריקה, כמס על הכנסה המשתלם על-ידי החברה.
2. (א) מקום שתושב ישראל מפיק רווחים, הכנסה או רווחי הון, אשר בהתאם להוראות אמנה זו אפשר להטיל עליהם מס בדרום אפריקה, ישראל, בכפוף להוראות דיני ישראל, תתיר כזיכוי נגד המס הישראלי של אותו אדם סכום השווה למס ששולם בדרום אפריקה. אולם הזיכוי לא יעלה על אותו חלק המס אשר לפי חישובים לפני מתן הזיכוי יש לייחסו לרווחים, הכנסה או רווחי הון, שאפשר להטיל עליהם מס בדרום אפריקה.
- (ב) מקום שמפעל של ישראל מנהל עסקים בדרום אפריקה באמצעות מוסד-קבע הנמצא באזור פיתוח כלכלי, וניתנו פטור או הקלה ממס בדרום אפריקה, לפי הוראות דיני המס של דרום אפריקה לגבי מפעלים באותם אזורים, על הרווחים שניתן לייחסם לאותו מוסד-קבע, יהא הסכום שיותר כזיכוי, נגד המס הישראלי על אותם רווחים, סכום של מס שהיתה מטילה דרום אפריקה אלמלא הוענקו פטור או הקלה כאמור. לענין פסקה זו "אזור פיתוח כלכלי" פירושו אזור שאליו מתכוון סעיף 11 ג' (1) לחוק מס ההכנסה, מס' 58 מ-1962, של דרום אפריקה.
3. סעיפים קטנים (1) ו-(2) לסעיף זה לא יחולו לגבי כל מס שיש לשלמו בחזרה.

פרק חמישי: הוראות מיוחדות

סעיף 24: אי הפליה

1. אזרחיה של מדינה מתקשרת לא יהיו כפופים במדינה המתקשרת האחרת למסים או לכל דרישה הקשורה במסים, השונים או המכבידים יותר מהמסים והדרישות הקשורות בהם,

שכפופים להם, או עלולים להיות כפופים להם, אזרחי המדינה המתקשרת האחרת באותן נסיבות.

2. "אזרחים" -

(א) כל היחידים אשר להם אזרחות של מדינה מתקשרת;

(ב) כל הגופים המשפטיים, השותפויות והאיגודים שמעמדם בתור שכאלה בא להם מכוח החוק שבתוקף במדינה מתקשרת.

3. המס על מוסד-הקבע שיש למפעל של מדינה מתקשרת במדינה המתקשרת האחרת לא יוטל באותה מדינה מתקשרת אחרת בצורה פחות נוחה מהמס המוטל על מפעלים של אותה מדינה מתקשרת העוסקים באותן פעילויות.

הוראה זו לא תתפרש:

(א) כמונעת מדינה מתקשרת מלהטיל מס על הסכום הכולל של הרווחים שיש לייחסם למוסד-קבע העומד באותה מדינה מתקשרת לרשותה של חברה תושבת המדינה המתקשרת האחרת, או לרשותו של איגוד שמקום ניהול עסקיו באותה מדינה מתקשרת אחרת, בשיעור שנקבע בחוקה הלאומי, ובלבד ששיעור זה אינו עולה, בעיקרון, על השיעור הגבוה ביותר הנוהג לגבי רווחי חברות, בשלמותם או בחלקם, שהן תושבות המדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה.

(ב) כמחייבת מדינה מתקשרת להעניק לתושבי המדינה המתקשרת האחרת הנחות אישיות, הקלות והפחתות לענין מס, מכוח מעמד אזרחי או חובות משפחה כפי שהיא מעניקה לתושביה שלה.

4. מפעלי מדינה מתקשרת שהבעלות או השליטה על הונם נתונה, כולה או בחלקה, במישרין או בעקיפין, בידי תושב או תושבים של המדינה המתקשרת האחרת, לא יהיו כפופים במדינה המתקשרת הנזכרת לראשונה למסים, או לכל דרישה הקשורה במסים, השונים או המכבידים יותר מהמסים ומהדרישות הקשורות בהם, שמפעלים דומים של אותה מדינה מתקשרת הנזכרת לראשונה כפופים להם או עלולים להיות כפופים להם.

5. בסעיף זה "מסים" - מסים שהם נושא אמנה זאת.

סעיף 25: נוהל הסכמה הדדית

1. מקום שתושב מדינה מתקשרת סובר שהפעולות של אחת המדינות המתקשרות או שתיהן גורמות או עתידות לגרום לו חיוב במס שלא בהתאם לאמנה זו, רשאי הוא, מבלי לפגוע בתרופות הנתונות לו לפי החוקים הלאומיים של מדינות אלה, לשלוח אל הרשות המוסמכת של המדינה המתקשרת שבה הוא תושב בקשה בכתב המביעה את הנימוקים לתביעת שינוי באותו חיוב במס.

2. הרשות המוסמכת הנזכרת בסעיף קטן (1), אם ההתנגדות נראית לה מוצדקת, ואם אין באפשרותה להגיע לפתרון הולם, תשתדל ליישב את הענין בהסכמה הדדית עם הרשות המוסמכת של המדינה המתקשרת האחרת, במגמה למנוע הטלת מס שלא בהתאם לאמנה זו.

3. הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות ישתדלו ליישב בהסכמה הדדית כל קושי או ספק בדבר תחולתה של אמנה זו. רשאיות הן גם להיוועץ יחד לשם מניעת מסי כפל במקרים שלגביהם אין הוראה באמנה זו.

4. הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות רשאיות להסכים בדבר האמצעים המינהליים הדרושים לשם ביצוע הוראות אמנה זו, ובמיוחד לענין הראיות שעל תושבי אחת המדינות המתקשרות להמציאן, למען ייהנו במדינה המתקשרת האחרת מן הפטורים או ההפחות לענין מס האמורים באמנה זו.

סעיף 26: חילופי ידיעות

1. הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות יחליפו ביניהן ידיעות (דהיינו, ידיעות העומדות לרשותן של אותן רשויות לפי הסדר התקין) ככל שיהיה דרוש לשם ביצוע אמנה זו, במיוחד למניעת תרמית ולשם ביצוע הוראות החוק בענין הימנעות חוקית ממסים שאמנה זו דנה בהם. כל ידיעות שהוחלפו כך יראו אותן כסודיות ולא יגלו אותן לשום אדם או רשות אלא לאלה העוסקים בשומה או בגביה של המסים שהם נושא אמנה זו.

2. אין לפרש הוראות סעיף קטן (1) בשום מקרה כמטילות חובה על מדינה מתקשרת:

- (א) לנקוט באמצעים מינהליים המנוגדים לדינים או למינהל של אותה מדינה מתקשרת או של האחרת;
- (ב) לספק פרטים אשר אין לקבלם לפי הדינים או במהלך הדברים הרגיל של המינהל באותה מדינה מתקשרת או באחרת;
- (ג) לספק ידיעות העשויות לגלות סוד מסחרי, עסקי, תעשייתי או מקצועי, או ידיעה שגילוייה יהא נוגד את תקנת הציבור.

סעיף 27: שונות

1. בלא לפגוע בהחלת סעיף 23, לא יגבילו הוראות אמנה זו את הזכויות וטובות ההנאה שחוקיה של מדינה מתקשרת מעניקים לגבי מסים שהם נושא סעיף 2.

2. שום דבר האמור באמנה זו לא יפגע בזכויות הפיסקליות של חברי נציגות דיפלומטית או קונסולרית לפי הכללים המקובלים במשפט הבין-לאומי או לפי ההוראות שבהסכמים מיוחדים.

3. לענין אמנה זו, בני אדם שהם חברי נציגות דיפלומטית או קונסולרית של מדינה מתקשרת במדינה המתקשרת האחרת או במדינה שלישית, והם אזרחי המדינה השולחת, יראו אותם כתושביה של המדינה השולחת, אם הם כפופים בה לאותן חובות לגבי מסים על הכנסה ורווחי הון כתושבים של אותה מדינה.

4. אמנה זו לא תחול על ארגונים בין-לאומיים, על גופים או פקידים של ארגונים כאמור, ועל בני-אדם שהם חבריה של נציגות דיפלומטית או קונסולרית של מדינה שלישית, הנמצאים

במדינה מתקשרת ושאינן נוהגים בהם אף באחת המדינות המתקשרות כבתושבים לגבי מסים על הכנסה או רווחי הון.

5. הרשויות המוסמכות של המדינות המתקשרות רשאיות לבוא בדברים במישרין זו עם זו במטרה ליתן תוקף להוראות אמנה זו וכדי לפטור כל קושי או ספק בדבר תחולתה או פירושה של אמנה זו.

סעיף 28: התליית ההסכם בדבר ספנות וטיס מ-1952-

ההסכם בין ברית דרום אפריקה ובין ממשלת ישראל, שנעשה בחילופי איגרות מתאריך 24 בדצמבר 1952, בדבר מניעת כפל מסים על הכנסה ורווחים מהובלה ימית ואוירית, לא יהא בר תוקף לגבי כל שנה או תקופה שלגביהם עומד הסכם זה בתוקפו.

סעיף 29: כניסה לתוקף

1. אמנה זו תאושרר וכתבי האישור יוחלפו בירושלים בהקדם האפשרי.
2. אמנה זו תיכנס לתוקף עם חילופי כתבי האישור והוראותיה יהיו בנות-פועל:
 - (א) בישראל, לגבי מסים המוטלים בעד שנות מס המתחילות ביום 1 באפריל 1978, או לאחר מכן.
 - (ב) בדרום אפריקה, לגבי מסים המוטלים בעד שנות שומה המתחילות ביום 1 במארס 1978, או לאחר מכן.
 - (ג) בשתי המדינות המתקשרות, לגבי מסים המנוכים במקור על דיבידנדים, ריבית ותמלוגים ששולמו או נצמחו, שלוששים (30) יום לאחר התאריך שבו נכנסה אמנה זו לתוקף.

סעיף 30: סיום

אמנה זו תעמוד בתוקף באורח בלתי מוגבל, אך כל אחת מהמדינות המתקשרות רשאית להביא את האמנה לידי גמר, בדרך הדיפלומטית, במתן הודעה בכתב על סיום למדינה המתקשרת האחרת לא יאוחר מיום 30 ביוני של כל שנת לוח, מן השנה החמישית שלאחר השנה שבה הוחלפו כתבי האישור. במקרה זה תהא האמנה בת-פועל בפעם האחרונה:

- (א) בישראל, לגבי מסים המוטלים בעד שנות מס המתחילות ב-1 באפריל, או לאחר מכן, בשנת הלוח שבתכוף לאחר השנה שבה נמסרה ההודעה;
- (ב) בדרום אפריקה, לגבי מסים המוטלים בעד כל שנות שומה המתחילות ב-1 במארס, או לאחר מכן, בשנת הלוח שבתכוף לאחר השנה שבה נמסרה ההודעה;
- (ג) בשתי המדינות המתקשרות, לגבי מסים המנוכים במקור, על דיבידנדים, ריבית ותמלוגים ששולמו או נצמחו לאחר תום שנת הלוח שבה ניתנה הודעה כאמור.